

ส่วนที่ 3

บริบทเชิงพื้นที่และข้อมูล เกี่ยวกับผู้เข้าร่วมประชุม

สำหรับเนื้อหาในส่วนที่ 3 จะเป็นผลการสังเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมที่กล่าวถึงบริบทของพื้นที่และลักษณะการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมของทั้ง 8 กลุ่มพื้นที่ที่เข้าร่วมเวทีฯ ครั้งนี้ ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามชุดข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งในการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวใช้วิธีการเปรียบเทียบชุดข้อมูลต่างๆ (Constant Comparison) ในประเด็นที่คล้ายคลึงกันเพื่อสร้างข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ของทั้ง 8 พื้นที่กิจกรรมที่เข้าร่วมประชุมเวทีกลไกการบูรณาการการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมว่ามีที่มาในการดำเนินกิจกรรมอย่างไร มีแนวคิดพื้นฐานอะไรในการดำเนินการ ลักษณะการดำเนินการที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ กลไก กระบวนการ/วิธีการ ตลอดจนปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

● บริบทพื้นที่กรณีศึกษาภาคกลาง

ตัวแทนภาคกลางประกอบด้วยชุมชน 8 ชุมชน ได้แก่

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางเสาธง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. ชุมชนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
4. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
5. เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำป่าสัก สระบุรี
6. ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
7. เครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
8. ป่าชุมชนห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

● รูปแบบการดำเนินการ

ชุมชนทั้ง 8 กลุ่ม มีรูปแบบการรวมกลุ่มที่สามารถจำแนกได้ตามประเด็นกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มแผนแม่บทชุมชน กลุ่มองค์กรการเงิน และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ

กลุ่มแผนแม่บทชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภโพนทอง จังหวัดอ่างทอง เริ่มจากแกนนำมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยเกี่ยวกับการทำแผน และกำหนดเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการรู้เรื่องอะไร แกนนำทำการสำรวจร่วมกับอาสาสมัคร และนำข้อมูลมาจัดระบบ เปิดเวทีให้ตัวแทนแต่ละบ้านและภาคีเข้าร่วมแลกเปลี่ยน เพื่อหาทางออกร่วมกัน

กลุ่มองค์กรการเงิน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางเสาธง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมโนพูน จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร ได้แก่ เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำป่าสัก สระบุรี เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำป่าสัก สระบุรี เครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และป่าชุมชนห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

● วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

ชุมชนทั้ง 8 กลุ่ม มีกลไกการดำเนินการที่มุ่งสู่วัตถุประสงค์ของกลุ่มในการตอบสนองความต้องการของชุมชนพื้นที่ ด้วยกลไกของแผนแม่บทชุมชน องค์กรการเงิน และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีพัฒนาการของกลไกที่แตกต่างกันของกลุ่ม กล่าวคือ

กลุ่มแผนแม่บทชุมชน ได้รับการจุดประกายความคิดจากภาครัฐ และดำเนินการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ผ่านเวทีประชาคมเพื่อการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน

กลุ่มองค์กรการเงิน เป็นการต่อยอดการรวมกลุ่มที่มีอยู่เดิมจากกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มสตรี ซึ่งนำแนวคิดการออมวันละบาทมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกลไกในรูปแบบของการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่ชุมชนประสพร่วมกัน จากการบุกรุกที่ดินทำกินของนายทุน จากนโยบายของภาครัฐในการประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน จากการประสบปัญหาคุณภาพน้ำ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในถิ่นที่อาศัยอยู่

กลุ่มภาคกลางมีกระบวนการดำเนินการพัฒนาสังคมในด้านของการจัดสวัสดิการชุมชน ผ่านการออม มีการเสริมอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน สร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในพื้นที่เพื่่อมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยรวมกลุ่มจากกลุ่มที่มีจำนวนน้อยและขยายผลเป็นเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง ทุกกลุ่มมีโครงสร้างกลุ่ม คือมีแกนนำและสมาชิกกลุ่ม มีกฎระเบียบในการปฏิบัติซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีคณะกรรมการในการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มองค์กรการเงินจัดสวัสดิการให้ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรดูแลรักษา ป่า น้ำ แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ซึ่งนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในพื้นที่

● กลไกกระบวนการ/ วิธีการดำเนินงาน

แผนแม่บทชุมชนเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาชุมชนโดยคนในชุมชน เพื่อคนในชุมชนนั้นๆ แผนแม่บทชุมชนภาคกลางจึงแสดงให้เห็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านการเสริมสร้างอาชีพ ส่วนการจัดสวัสดิการผ่านแนวคิดการจัดตั้งกองทุนเป็นการปลูกฝังการพึ่งตนเอง เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการแสดงความเอื้ออาทร ช่วยเหลือกันในยามประสบปัญหา ตั้งแต่การเกิด เจ็บป่วย และการตายภายใต้ค่านิยมของสังคมไทย ในขณะที่กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร มองคุณภาพชีวิต

ในมิติของการอยู่ร่วมกันของคนกับธรรมชาติอย่างสมดุล โดยสร้างความตระหนักให้กับคนรุ่นปัจจุบันและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคนรุ่นหลัง

การดำเนินการของแต่ละกลุ่มภายใต้บริบทภาคกลาง มีลักษณะของปัจจัยแห่งความสำเร็จร่วมกันที่ชัดเจน ได้แก่ **การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน** ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของการรวมกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน ความไว้วางใจที่สมาชิกในกลุ่มมีต่อกัน นอกจากนั้นทุกกลุ่มได้แสดงให้เห็น**ภาวะผู้นำของกลุ่ม** ซึ่งมีอุดมการณ์ มีความเข้มแข็ง มีความเสียสละ ทำงานเป็นระบบ ตรวจสอบได้ อีกทั้งกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ กองคํการบริหารส่วนตำบล พอช. (สถาบันองค์กรพัฒนาชุมชน) พมจ. (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด) นักวิชาการ และองค์กรต่างๆ

● ปัจจัยความสำเร็จ

การดำเนินงานแต่ละกลุ่มในพื้นที่ภาคกลางนั้น มีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในหลายประการ ได้แก่

ประการแรก คือ **การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน** ที่เป็นพลังการรวมตัวที่สำคัญช่วยขับเคลื่อนให้กิจกรรมกลุ่มประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นปัจจัยที่ปรากฏในชุมชนบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง กองทุนสวัสดิการตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี ชมรมรักษเขาเอราวัณ จังหวัดลพบุรี ป่าชุมชนห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี เครือข่ายป่าต้นน้ำ จังหวัดเพชรบุรี

ประการที่สอง คือ **ความเชื่อมั่นและการยอมรับนับถือในตัวผู้นำ** ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันมีผลมาจากการทำงานที่โปร่งใส เสียสละและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านความประพฤติในตัวผู้นำ ทำให้สมาชิกยึดถือเป็นแบบอย่างในการทำงาน ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งในการทำงานในที่สุด โดยปัจจัยนี้ได้เกิดขึ้นในตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี ชุมชนตำบลบางเสาธง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ป่าชุมชนห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี

ประการที่สาม คือ การประสานงานระหว่างชาวบ้าน/ชุมชนกับหน่วยงานของภาครัฐ (การทำงานระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น) ได้แก่ ตำบลบางนางลี่ จังหวัดสมุทรสงคราม ตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน นำไปสู่การวางแผนงานบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ให้คำปรึกษาและจัดงบประมาณ สนับสนุน

ประการที่สี่ คือ การเข้ามาให้การสนับสนุนของหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการอิสระ พอช. (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน) พมจ. (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด) ทั้งในเรื่องการสนับสนุนงบประมาณ และการสร้างความรู้ให้แก่คนในชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ปรากฏขึ้นในชุมชนบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ จังหวัดลพบุรี

ประการที่ห้า คือ การสร้างเครือข่ายและอาสาสมัคร ที่ก่อให้เกิดการรวมตัวกัน และเป็นการขยายผลต่อเนื่องไปยังกลุ่มต่างๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาสานต่อกิจกรรมของกลุ่มให้เกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืนแล้ว ยังเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ซึ่งกรณีดังกล่าวเห็นได้จาก พื้นที่ตำบลบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง ป่าชุมชนห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี

ประการสุดท้าย เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นในป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี คือ การสร้างผลงานจนเป็นที่ประจักษ์ทำให้ได้รับรางวัล เป็นการเสริมแรง (Empowerment) อย่างหนึ่งที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอก โดยการดำเนินของพื้นที่ได้รับการยอมรับในความสำเร็จ ซึ่งช่วยสร้างความภาคภูมิใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทำให้ชาวบ้านรู้สึกอย่างมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

● ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

การดำเนินงานของกลุ่มภาคกลางนั้นพบอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนิน

กิจกรรม และส่งผลให้กิจกรรมขาดความต่อเนื่องและทั่วถึง ตลอดจนเงินทุนสำรองในกองทุนที่มีไม่เพียงพอ ปัญหานี้พบในพื้นที่ตำบลบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง กองทุนตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี ชุมชนตำบลบางเสาธง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชมรมรักษเขาเอราวัณ จังหวัดลพบุรี เครือข่ายป่าต้นน้ำ จังหวัดเพชรบุรี อีกทั้ง**ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ขาดความต่อเนื่อง** ปัญหานี้พบในตำบลบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง ตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี ชุมชนตำบลบางเสาธง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และป่าชุมชนตำบลห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งปัญหานี้ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในระหว่างการทำงาน ซึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มชาวบ้านที่ไม่ให้ความร่วมมือไม่เต็มที่นัก และเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหรือวาระในการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทำให้นโยบายนั้นไม่ถูกสานต่อ และบางพื้นที่ก็เกิดความซ้ำซ้อนของโครงการ

ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ที่อาจมีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการทำงาน โครงการดังกล่าวออกมาคัดค้านการทำงานและไม่ให้ความร่วมมือ บางครั้งเกิดจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างคนในชุมชนด้วยกันจึงเกิดความขัดแย้งขึ้น หรือปัญหาจากกลุ่มนายทุน อุปสรรคนี้เกิดขึ้นในพื้นที่ชมรมรักษเขาเอราวัณ จังหวัดลพบุรี ป่าชุมชนห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี และเครือข่ายป่าต้นน้ำ จังหวัดเพชรบุรี

ปัญหาการขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมและบุคลากรที่เข้ามาไม่มีความสม่ำเสมอ ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มขาดผู้ที่เข้ามารับช่วงต่อ ขาดการขยายงานไปยังกลุ่มเครือข่ายต่างๆ และขาดความต่อเนื่องของงานที่ทำ ซึ่งได้แก่เครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำเพชรบุรี เครือข่ายลุ่มน้ำป่าสัก จังหวัดสระบุรี

เป็นที่น่าสังเกตว่าปัญหาการขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมและบุคลากรนั้นมักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์หรือดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติเป็นทุนสำคัญจึงจะเข้ามาสานต่อ และในตำบลบางนางลี่มีอุปสรรคในเรื่อง การที่คนรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้ในเรื่องบัญชีน้อย ทำให้กลุ่มเกิดความกังวลในเรื่องที่จะหาผู้ที่เข้ามาสานต่อกิจกรรมกลุ่มที่ทำงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเฉพาะสาขา

นอกจากนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในและเป็นอุปสรรคในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ดังนี้ คือ ในกรณีพื้นที่ตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี มีอุปสรรคในเรื่อง **ปัญหาประชากรแฝงในชุมชน** ทั้งที่เข้ามาหางานทำและกลุ่มคนงานก่อสร้างในพื้นที่ ส่งผลให้ฐานข้อมูลของชุมชนมีความผิดพลาด ป่าชุมชนห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี มีอุปสรรคในเรื่องของการเข้ามศึกษาดูงานของบุคคลภายนอกเป็นจำนวนมากโดยขาดการจัดการที่ดีที่ส่งผลให้คนในชุมชนไม่ประกอบอาชีพที่มีอยู่ของตน และวิถีความเป็นชุมชนเริ่มเลือนหายไป และสุดท้ายเครือข่ายป่าต้นน้ำจังหวัดเพชรบุรี มีอุปสรรคในเรื่องที่ผู้นำชุมชนขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ผลงานที่เกิดขึ้นในช่วงแรกๆ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปการเปรียบเทียบเชิงเนื้อหา ได้ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบลักษณะการดำเนินการของ 8 กลุ่มพื้นที่

ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ตำบลบางเจ้าฉ่ำ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง เป็นชุมชนที่อยู่กันแบบเครือญาติช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีสภาพหมู่บ้านเป็นเวทีประชุมประจำเดือน ได้รับการจัดประกวดความคิดในการทำแผนแม่บทชุมชนจากภาครัฐ	1. ต้องการแก้ไขปัญหาด้านทุนในการประกอบอาชีพ 2. เพื่อจัดสวัสดิการชุมชน	- แผนแม่บทชุมชน - กลุ่มจักสานไม้ไผ่ - กลุ่มสมุนไพร นวดแผนไทย - กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ	- เวทีประชาคมเพื่อการเรียนรู้ - แผนแม่บทชุมชน - เครือข่ายผู้นำชุมชน	- ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน เน้นด้านอาชีพ - สร้างแผน แม่บทชุมชน - จัดประชุมประชาคมทุกเดือน - เสริมอาชีพ ลดรายจ่ายครัวเรือน - จัดสวัสดิการชุมชน - สร้างเครือข่าย	- คนในชุมชนเรียนรู้ร่วมกัน - การมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาครัฐ - การสร้างเครือข่ายและอาสาสมัครจากประชาชน	-งบประมาณไม่เพียงพอทำให้การจัดกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง - การประสานงานไม่ค่อยทั่ว -ชาวบ้านให้ความร่วมมือไม่เต็มที่เนื่องจากขาดความรู้สึกร่วมร่วมในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ

ความจำเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้นำส่วนท้องถิ่นและแกนนำในพื้นที่ต้องการให้คนในพื้นที่มีสวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย	1. เพื่อจัดสวัสดิการชุมชนด้วยการพึ่งตนเอง	- กองทุนสวัสดิการชุมชน	- องค์การการเงิน กลุ่มออมทรัพย์ - สวัสดิการผู้สูงอายุ	- นำแนวคิดการออมวันละบาทมาใช้ รวมกลุ่มจากจำนวนน้อยภายในหมู่บ้านและขยายผลออกมา - ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนจากทุกหมู่บ้าน บริหารงานภายใต้กฎเกณฑ์ที่กลุ่มร่วมกันตั้งขึ้น - จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย - ขยายผลสู่กิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดสวัสดิการรพพยาบาลเพื่อเคลื่อนย้าย/ส่งต่อผู้ป่วยในชุมชน	- มีการประสานงานระหว่างชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน - การดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการแจกเอกสารหลักฐานเพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน - สมาชิกยอมรับร่วมกัน - มีการวางแผนงานบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่	- สวัสดิการผู้สูงอายุทำให้รายจ่ายมากกว่ารายรับ - คนรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน

ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีรากฐานมาจากกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มสตรี ต้องการ ช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส และ ในเวลาเร่งด่วนสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์ไม่ สามารถนำเงินไปใช้ได้ ทันกับความต้องการ เกิดปัญหาการกู้ยืม ระบอบ	- เพื่อให้เกิด การพึ่งพา อาศัยและ ช่วยเหลือ กันเองภายใน ชุมชน	- กองทุน สวัสดิการ ชุมชน	- องค์การการ เงิน - กลุ่มออม ทรัพย์ - กลุ่มสตรี	- นำแนวคิดการออมวัน ละบาทมาใช้ - การช่วยเหลือเมื่อ สมาชิกมีความจำเป็นเร่ง ด่วน - จัดระบบสวัสดิการ ชุมชนในด้านเพื่อดูแล สมาชิกในด้านการเกิด เจ็บป่วย แก่ชรา ตาย และการศึกษา	- คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ - ผู้นำชุมชนและคณะ กรรมการกองทุนมี ความเข้มแข็ง - องค์การบริหารส่วน ตำบลสนับสนุนให้คำ ปรึกษาและจัดงบประมาณช่วยเหลือ	- ฐานข้อมูลชุมชน ผิดพลาด จาก ปัญหาประชากร แฝงในชุมชน - งบประมาณไม่พอให้ จัดสวัสดิการให้ทั่ว ถึง - ความต่อเนื่องใน การสนับสนุนของ หน่วยงานภาครัฐซึ่ง เกิดจากการเปลี่ยน ตำแหน่งหรือวาระ ในการดำเนินงาน

ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ชุมชนตำบลบางเสาธง อำเภอบางปะหัน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เกิดจากการรวมตัวของ ผู้สูงอายุ ตั้งเป็นชมรมผู้ สูงอายุและต้องการช่วย เหลือเพื่อนที่เจ็บป่วย ยากไร้ และได้รับความรู้ ในเรื่องการจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชนจากเจ้า หน้าที่พอช. จึงตั้ง กองทุนขึ้น	เพื่อช่วยเหลือ สมาชิกที่ยากจนและขาดแคลน	- กองทุนสวัสดิการชุมชน	- องค์กรการเงิน - กลุ่มออมทรัพย์ - ชมรมผู้สูงอายุ	- นำแนวคิดการออมวันละบาทมาใช้ - จัดระบบสวัสดิการชุมชนในตำบล	- สมาชิกในชุมชนมีความเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน - สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ให้การสนับสนุน	- ส่วนราชการบางส่วนที่ต้องทำงานประสานกับชาวบ้านขาดความเข้าใจในการจัดสวัสดิการของประชาชน - การเก็บเงินเพิ่มเพื่อให้มีเงินสำรองในกองทุนเป็นไปได้ยาก

ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ชาวบ้านรวมกลุ่มกันต่อต้านการสร้างโรงโม่หิน แต่ไม่สำเร็จ ทำให้ชาวบ้านรวมตัวกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดกระบวนการต่อสู้อย่างเป็นรูปธรรม	เพื่อต่อต้านการก่อสร้างโรงงานปูนซีเมนต์หรือโรงโม่หิน	ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากร	- กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- รวมตัวภาคประชาชน - เป็นเครือข่ายกับกลุ่มอนุรักษ์นอกพื้นที่ มีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือกัน - ด้านสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานของแต่ละเครือข่าย	- ความช่วยเหลือจากนักวิชาการ องค์กรอิสระ สื่อมวลชน - การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - ความเชื่อถือในตัวผู้นำ จากการทำงานที่โปร่งใส เสียสละ และเป็นระบบ	- ประชาชนในพื้นที่ไม่สงบประมาณ 1 แสนคน การขับเคี่ยวกันของกลุ่มเคลื่อนไหว - คนในชุมชนยังขาดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทั้งภายในครอบครัวและเพื่อนบ้าน

ความเป็นมา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
ป่าชุมชนห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เดิมเป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ต่อมามีนายทุนบุกรุกพื้นที่ป่า ป่าลดน้อยลง ชาวบ้านประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จึงรวมตัวกันรักษาป่า	1. เพื่อต่อต้านการบุกรุกพื้นที่ป่าของนายทุน 2. เพื่อรักษาทรัพยากรป่าไม้	กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	- คณะกรรมการป่าชุมชน - เครือข่ายป่าชุมชน - ศูนย์ศึกษาเรียนรู้เพื่อการจัดการทรัพยากร	- รวมตัวภาคประชาชน - อบรมความรู้เรื่องป่าชุมชน - ถ่ายทอดแนวคิดปลูกจิตสำนึก ผ่านกิจกรรมปลูกป่าเสริมจิตสำนึกเยาวชน ผักอบรมมีคุณค่าเล็กน้อย - ขยายเครือข่าย - เป็นสมาชิกองค์กรเครือข่ายระดับจังหวัด - พัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้ดำเนินงาน	- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน - ผู้นำเข้มแข็ง - การสร้างกลุ่มคนรุ่นใหม่ในการสานต่อ - มีการเชื่อมต่อหน่วยงานภายนอก - ผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ได้รับรางวัล เป็นกรณีศึกษา - แรงสร้างขวัญกำลังใจและความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมให้แก่ว่างบ้าน	- การศึกษาดูงานของหน่วยงานภายนอกเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ - ผู้นำบางคนไม่ให้ความร่วมมือ - หน่วยงานภายนอก ขาดการประสานงานกันในการทำงานในพื้นที่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของโครงการหรือกิจกรรม

ความเข้ามา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำป่าสัก สระบุรี เริ่มจากโครงการคืนสายน้ำให้แผ่นดินมีการตั้งชมรมอนุรักษ์ลุ่มน้ำป่าสักอำเภอเสนาให้ จ.สระบุรี ชาวบ้านต้องการจะสานต่อการดูแลแม่น้ำร่วมกัน	เพื่ออนุรักษ์แม่น้ำป่าสัก	เครือข่ายอนุรักษ์	- กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- ตั้งชมรมอนุรักษ์และขยายผลเป็นเครือข่าย - สร้างความตระหนักและจิตสำนึกรักษ์แม่น้ำผ่านพิธีสืบชะตาแม่น้ำ	- ทุกคนมีอุดมการณ์ร่วมกันคือ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู ดูแลรักษาแม่น้ำป่าสักให้อยู่ตลอดไป	- บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
เครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เริ่มจากสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยเป็นผู้ให้คำแนะนำในด้านกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ	เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วม	กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	- คณะกรรมการป่าชุมชน - เครือข่ายป่าชุมชน	- รวมตัวภาคประชาชน - วางกฎเกณฑ์ร่วมกัน - ทำแนวกันไฟป่า - ฝ่ายชะลอหน้า - ปฎิบัติตามแผน	- ภาวะผู้นำ - ความร่วมมือร่วมใจของชุมชนเอง	- ขาดเงินทุนสนับสนุน - ผู้นำขาดความรู้และประสบการณ์ - ปัญหาภายในของแต่ละชุมชน

ความเข้ามา	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	กลไก	กระบวนการ	ปัจจัยความสำเร็จ	ปัญหา
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่า จังหวัดเพชรบุรี ต่อมา พอช.ได้แบ่ง ประมาณสนับสนุน ใน การจัดกิจกรรม การ เกิดเครือข่ายป่าชุมชน ต้นน้ำเพชรบุรีนั้น ส่วน หนึ่งเกิดมาจากการที่ป่า ไม่ได้โดนบุกรุกทำลาย อีก ทั้งยังมีกรมประมง พื้นที่ที่ทับกันระหว่าง อุทยานแห่งชาติและ พื้นที่ของชาวบ้านที่หา ซื้อต้นไม้ได้ จึงให้มีการ จัดการร่วมกันระหว่าง รัฐและชาวบ้าน จนใน ที่สุดก็สามารถรวมตัว กันได้ทั้งหมด 17 พื้นที่ ป่า				- จัดประชุมระดับเครือ ข่าย - สร้างจิตสำนึกให้เด็ก และเยาวชน สืบทอด เจตนา สานต่อเครือข่าย		- ขาดความต่อเนื่อง ของกิจกรรม - ความหวาดกลัวผู้ มีอิทธิพล